

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelma

Khall 05.12.2023 § 239
336/02.02.00/2023

Julkinen

Valmistelija

kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, p. 044 7500 001, hallintojohtaja Petra Juutinen, p. 040 5837 200 ja palvelusihteeri Katri Heikkinen, p. 040 7494 499.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma, joka laaditaan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Hallintosäännön 64 §:n mukaan kunnanhallitus päättää talousarvioesityksestä ja kunnanvaltuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat palvelualuekohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet seuraavan kolmen vuoden ajalle.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia yli 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaa vuotta huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus

ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027.

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu vuoden 2022 tilinpäätöksen, vuoden 2023 talouden seurantatietojen ja vuotta 2024 koskevien taloudellisten ennusteiden ja kehitysnäkymien perusteella. Vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025–2026 talous- ja toimintasuunnitelman laadinnassa on huomioitu kunnanvaltuuston 16.12.2019 § 58 tekemä päätös koskien Paltamon kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmaa 2020–2024. Palvelualueen määräraha-kehitys on yhtä kuin palvelualueen tuloslaskelman toimintakate. Lähtökohtana on ollut vuoden 2022 kustannustaso. Kunnanhallitus edellytti talousarvion laadintaohjeessa toimintamenojen ja palvelurakenteen kriittistä tarkastelua osana talousarviovalmistelua. Pitkän aikavälin investointisuunnitelmassa on otettu huomioon taloudellinen tilanne, väestökehitys, palveluverkko sekä palvelutuotannon tarpeet.

Valtiovarainministeriö tiedotti 23.11.2023, että laskelmapäivityksen vaikutuksia vuodelle 2024 lievennetään lykkäämällä vuotta 2023 koskevan jälkikäteisen valtionosuuden vähennyksen alkamista vuodelle 2025 ja jakamalla vähennys kolmelle vuodelle. Valtionosuuksia arvioidaan saatavan vuonna 2024 yhteensä 2 142 178 euroa ja kotikuntakorvausta 357 074 euroa.

Vuoden 2024 tuloveroprosentiksi on päätetty 9,4 prosenttia. Kunnan talousarvion ja -suunnitelman verotuloennusteet perustuvat pääsääntöisesti kuntaliiton laatimiin ennusteisiin. Vuonna 2024 verorahoitus pienenee jonkin verran vuoden 2023 tasoon nähden, sillä kuluvan vuoden verokertymää nostavat korkeammalla veroprosentilla tehdyt verotilitykset aikaisemmilta vuosilta. Vuonna 2024 yhteisöverokertymä pienenee, mikä johtuu heikentyneestä taloustilanteesta.

Kunnan oman arvion mukaan tuloveroa kertyy 4 900 000 euroa vuonna 2024. Yhteisöveroja arvioidaan kertyvän 464 000 euroa ja kiinteistöverotuottoja 1 449 000 euroa vuonna 2024. Yhteensä verotuloja arvioidaan kertyvän noin 6,8 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Paltamon kunnan talousarvioesitys vuodelle 2024 on -197 154 euroa alijäämäinen. Investointeihin on varattu noin 600 000 euroa vuodelle 2024. Tulorahoituksen osalta tuleviin vuosiin liittyy vielä paljon epävarmuutta. Valtionosuuksien tuleva taso selviää lopullisesti vuoden 2023 lopussa. Taloussuunnitelmavuosi 2025 on arvion mukaan noin -32 225 euroa alijäämäinen ja vuosi 2026 arviolta 290 469 euroa ylijäämäinen.

Kunnanjohtajan
päättösehdotus:

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se
1) hyväksyy vuoden 2024 talousarvion ja toimintasuunnitelman sekä
taloussuunnitelman vuosille 2025-2026
2) päättää, ettei kunnan taseyksiköiltä peritä peruspääoman korkoa
vuosina 2024-2026.

Lisäksi kunnanhallitus päättää oikeuttaa kunnanjohtajan ja
hallintojohtajan tekemään tekniset korjaukset talousarviokirjaan.

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päättösehdotuksen.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen tämän pykälän käsittelyn jälkeen
klo 16.20-16.28.

Toimeenpano: kunnanvaltuuston käsittelyyn.
Muutoksenhakukielto (asia koskee valmistelua).